

УДК: 657.1

Яремко І.Й.

д.е.н., професор

завідувач кафедри обліку та аналізу

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ: ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ

В умовах сучасного глобалізованого економічного простору будь-який суб'єкт економічної діяльності, безвідносно його належності до конкретної національної економіки, функціонує в рамках виробленої світової фінансово-економічної архітектури, підпорядковуючись виробленим принципам ведення бізнесу, стандартам інформаційних та комунікаційних технологій. Незважаючи на значимість об'єктивності і повноти показників фінансової звітності, сучасні правила і принципи її формування вважаються невідповідними реальній практиці ведення бізнесу і такими, що впливають негативно на процеси регулювання глобальної економіки. Зокрема допускається, що «сучасні періодичні кризові явища, які спостерігаються в процесі розвитку світової економіки і окремих суб'єктів господарювання, є причиною і наслідком інформаційної системи, яка з різних причин не забезпечує корисною і прозорою інформацією стейкхолдерів» [1, с. 94]. Тому генезис функцій і концепцій публічної фінансової звітності в умовах постіндустріального суспільства вимагає подальшого дослідження.

Пропоновані у теорії і світогосподарській практиці перспективи розвитку концептуальних засад для вирішення проблеми адаптації формату системи публічної звітності корпорацій до умов сучасної економіки та інформаційних потреб різних груп користувачів носять різнохарактерне і різновекторне спрямування. Проблематикою насамперед розглядається об'єктивна репрезентація публічною звітністю компаній різного роду фінансових інструментів – активів віртуальної економіки, специфічна (віртуальна) природа яких вимагає застосування інших підходів до їх визнання і оцінки, ніж традиційна витратна модель. У контексті наведеного подолання проблемності інформації у публічній звітності сучасних корпорацій передусім полягає у вирішуванні основного завдання її адаптації до умов сучасної економіки, яке «зводиться до того, щоб актуальні власники (власники на даний момент) і особливо потенціальні (можливі) власники акцій та інших цінних паперів мали реальне уявлення про активи фірм, які вони або хочуть продати (актуальні власники), бо вважають за можливе купити (потенційні власники)» [2].

Вироблення нових принципових підходів і методологічних засад публічної фінансової звітності сучасних підприємств розглядається науковцями й у більш об'ємних координатах, аніж взаємовідносини корпорацій з її акціонерами, зокрема, обґрунтовано доводиться про суттєвість впливу інформації публічної фінансової звітності корпорацій (насамперед транснаціональних) на регулювання глобальних економічних процесів: «вагомим підґрунтям загрозливих для світової

економіки «віртуальних бульбашок» є маржинальні прогнози й очікування, що мали б бути збалансовані фінансовою звітністю» [3].

З точки зору інформаційного забезпечення ринків капіталів і інвестицій публічна фінансова звітність повинна б бути більш зорієнтованою на вартісні критерії, зокрема розкривати зміну вартості власного капіталу, передусім суспільно значимих компаній, наближаючи балансову вартість до ринкової. У ринковій вартості вагому частину власного капіталу складає інформаційно-інтелектуальна складова, яка трудно піддається ідентифікації і верифікації в системі обліку і звітності. Це підтверджують постулати (на наш погляд більше теоретизованого характеру) міжнародного стандарту оцінки (IVA 1 Valuation Financial Reporting) та вказівки із застосування: “Оцінка нематеріальних активів” (GN 4 Valuation a Intangible Assets); “Оцінка бізнесу” (GN 6 Business Valuations), розроблені для визначення вартості інтелектуальних ресурсів з метою відображення їх у звітності підприємства.

Загалом, переорієнтація обліково-звітної системи на вартісно-орієнтовану, що забезпечує інформаційну підтримку управління процесами формування вартості, ускладнюється з багатьох причин. Одні з науковців доводять, що сформована функція фінансового обліку та його методологічна основа не передбачають трансформацію існуючої обліково-звітної системи у вартісно-орієнтовану. Інші науковці обґрунтовують необхідність зміни традиційної бухгалтерської моделі для забезпечення виконання її сучасної фінансової функції через публічне представлення необхідних вартісних показників у фінансовій звітності: «проблема розробки методології системи вартісного вимірювання в бухгалтерському обліку є найбільш актуальною проблемою сучасних досліджень» [4].

Наведені проблеми щодо стану й можливих шляхів адаптації традиційного формату фінансової звітності корпорацій до умов сучасного ведення бізнесу, а також існуючі перепони для формування нових концептуально-методологічних засад корпоративної звітності і, водночас гострі потреби практики у новому типі формалізованих показників актуалізують дослідження у напрямку розробки адекватної для сучасних економіки концепції публічної звітності корпорацій.

Список використаних інформаційних джерел

1. Кучеренко Т. Генезис функції і концепцій фінансової звітності в системі управління / Т. Кучеренко // Вісник ТНЕУ, 20889. – №3. – С. 94-104.
2. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. – М.: «Финансы и статистика», 2000.
3. Гайдуцький П.І. Роль бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз / П.І. Гайдуцький, В.М. Жук // Економіка України. – 2012. - № 12.- С. 72-82.
4. Корягін М.В. Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства: теоретико-методологічні концепції: монографія / М.В.Корягін. – Львів: ЛКА, 2012. – 380 с.